

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoP/159/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3522203364
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:3522203364.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členiek senátu JUDr. Miriam Štillovej a Mgr. Silvie Tisovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, dieťa rodičov matka: B. A., C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX, XXX XX E. a otec: A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XXX, XXX XX E., zastúpený JUDr. Máriou Vančovou, advokátkou, so sídlom F. G. XX, XXX XX B. X, o návrhu otca na zníženie výživného, na odvolanie otca voči rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 12P/89/2022-45 zo dňa 19.06.2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 12P/89/2022-45 zo dňa 19.06.2023 Okresný súd Trenčín (ďalej „súd prvej inštancie“) vo výroku I. návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti zamietol. Vo výroku II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Po právnej stránke súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 28, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 4, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). Súd prvej inštancie uviedol, že vyživovacia povinnosť otca voči maloleťmu dieťaťu bola naposledy určená rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 06.08.2019 č. k. 12P/27/2019-28, ktorý nadobudol právoplatnosť 20.08.2019, ktorým bolo rozvedené manželstvo rodičov maloletého a súčasne súd schválil dohodu rodičov o úprave ich pomerov k maloleťmu dieťaťu na čas po rozvoде. Podľa dohody rodičov bol otec maloletého povinný prispievať na maloletého určené výživné v sume 150,- Eur mesačne. Maloletý v čase úpravy rodičovských práv a povinností mal štyri roky, teda bol v predškolskom veku. Porovnaním okolností dôležitých pre stanovenie výšky výživného v čase skoršieho rozhodovania v auguste 2019 s okolnosťami v čase rozhodovania v júni 2023, súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrhu na zníženie výživného nie je možné vyhovieť vzhľadom na osobné a majetkové pomery rodičov a dobu, kedy bolo určené výživné, tzn. v čase rozvođu rodičov, odvtedy uplynul značný čas. Maloletý chodí do školy, s čím sú spojené výdavky, a v jeho prípade aj výdavky na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti. To, že otec maloletého má exekúcie, má finančné problémy, problémy nájsť si zamestnanie je dôsledok jeho nezodpovedného prístupu a skutočnosti, že bol vo výkone trestu odňatia slobody a musel absolvovať protialkoholické ústavné liečenie. Maloleté dieťa nemôže doplácať na situáciu, v ktorej sa otec aktuálne nachádza, pričom svoju finančnú situáciu dlhodobo nerieši. Sám potvrdil, že dlhy mu narástli, že ich nesplácal a finančná situácia otca sa nezmenila ani po vyhlásení konkurzu na jeho majetok. Otec ukončil živnostenské podnikanie, urobil tak krátko po rozvođu manželstva a sám uviedol, že to bolo z dôvodu, aby sa predovšetkým vyhol exekučnému vymáhaniu dlhov. Nebol zaevidovaný na úrade práce ako

uchádzať o zamestnanie, teda nepožiadala úrad práce o pomoc pri hľadaní zamestnania a k zaevidovaniu došlo od 09.02.2023, kedy začal poberať aj dávku v hmotnej núdzi. Súd prvej inštancie zároveň prihliadol aj na tzv. potencionálny príjem pri určení výživného, teda príjem, ktorý by mohol povinný dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností, nakoľko vek otca maloletého, jeho zdravotný stav, sú dobrými predpokladmi na to, aby si otec maloletého prácu našiel a súd prvej inštancie bol toho názoru, že je v možnostiach a schopnostiach otca dosiahnuť príjem minimálne v takej výške, aký dosahoval v čase rozvodu manželstva a z takéhoto príjmu je otec potom schopný platiť výživné, a to aj napriek tomu, že mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť. Narodenie ďalšieho dieťaťa nie je dôvodom na zníženie výživného. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že i pri zohľadnení narodenia jeho ďalšieho dieťaťa je otec schopný v plnej miere platiť výživné tak, ako bolo určené. Výživné má prednosť pred všetkými výdavkami rodičov a súd prvej inštancie neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktorý nie je nevyhnutné vynaložiť. Každý rodič má v prvom rade povinnosť zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť finančné prostriedky na uspokojovanie iných svojich potrieb.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec, v ktorom poukázal na odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. f), g), h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a § 62 ods. 1 zákona č. 161/2015 z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Na základe vykonaných dôkazov dospel súd prvej inštancie k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní otec maloletého uviedol, že si je vedomý, že zníženie príjmu povinného rodiča vyplývajúceho z jeho odsúdenia nie je možné vykladať na ťarchu maloletého dieťaťa, voči ktorému má vyživovaciu povinnosť. Avšak má za to, že výška výživného vzhľadom na jeho pomery nesmie mať likvidačný charakter a nemožno od neho požadovať, aby sa za účelom plnenia vyživovacej povinnosti zadlžoval, prípadne vystavoval následkom z dôvodu neschopnosti plnenia si vyživovacej povinnosti. Zároveň poukázal na to, že v súvislosti s jeho predchádzajúcim odsúdením a absolvovaním protialkoholického liečenia ústavnou formou a s tým súvisiacim vznikom ďalšieho dlhu na zročnom výživnom je zrejmé, že ak k jeho aktuálnej životnej situácii nedôjde k zníženiu vyživovacej povinnosti, môže to viesť len k vzniku ďalšieho nedoplatku otca na výživnom a aj k možnému vyvodzovaniu jeho trestnej zodpovednosti za neplnenie vyživovacej povinnosti. Týmto sa reálne nenaplní skutočný účel výživného. Zároveň poukázal na to, že má snahu nájsť si prácu, čo vzhľadom na jeho situáciu nebolo jednoduché. Dňa 14.08.2023 podpísal dohodu o vykonaní práce ako pomocník na stavbe s rozsahom 300 hodín do dňa 14.10.2023 s dohodnutou odmenou vo výške 4,50 Eur/hod. Preto sa nemožno stotožniť s názorom súdu prvej inštancie, že otec nemá snahu riešiť svoju situáciu. Taktiež sa otec nestotožňuje s názorom súdu, že nemožno zohľadniť pri znížení vyživovacej povinnosti skutočnosť, že sa otcovi narodilo druhé dieťa, a teda mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť, a to len z dôvodu, že sa otec slobodne a dobrovoľne rozhodol mať druhé dieťa. Otec uvádza, že všetky deti majú rovnaké právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Je teda potrebné prihliadnuť na skutočnosť, koľko vyživovacích povinností má matka maloletého. Zároveň otec si dovoľil poznamenať, že v súvislosti s dosahovanou výškou príjmu došlo aj na strane matky k zmene pomerov. V čase vydania pôvodného rozhodnutia matka pracovala na základe dohody o vykonaní práce a mala príjem 200,- až 300,- Eur mesačne, v súčasnosti je zamestnaná a jej čistý mesačný príjem je 850,- až 900,- Eur, uplatňuje si daňový bonus na dieťa raz ročne a poberá prídavok na dieťa mesačne vo výške 60,- Eur. Zároveň otec si je vedomý aj uvádzaného zhoršeného zdravotného stavu maloletého, avšak podľa jeho názoru zvýšenie výdavkov v tomto smere nebolo zo strany matky dostatočne preukázané. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zníži vyživovaciu povinnosť otca na maloletého zo sumy 150,- Eur mesačne na sumu 75,- Eur mesačne s povinnosťou platiť výživné k rukám matky vždy do 15. dňa príslušného mesiaca vopred a v prípade, že nebudú splnené podmienky na zmenu rozsudku, navrhuje rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň navrhuje, aby bol priznaný nárok na náhradu trov konania aj pred odvolacím súdom zástupcovi, nakoľko tento bol určený rozhodnutím Centra právnej pomoci o priznaní nároku.

3. Kolízny opatrovník maloletého vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že považuje rozsudok súdu prvej inštancie za správny, navrhuje ho potvrdiť v celom rozsahu. Vyživovacia povinnosť rodiča voči maloletému dieťaťu má prednosť pred inými výdavkami rodiča.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že trvá na prvostupňovom rozsudku. Otec vo vyjadrení k vyjadreniam kolízneho opatrovníka a matky uviedol, že všetky dôvody podaného odvolania trvajú, a teda naďalej zotrváva na svojich doterajších vyjadreniach uvedených v podanom odvolaní proti

rozsudku súdu prvej inštancie. Kolízny opatrovník k vyjadreniu matky maloletého uviedol, že sa stotožňuje s jej vyjadrením.

5. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 3 ods. 5 písm. a) CMP preskúmal vec v intenciách ust. § 65 a § 66 CMP a postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné. Preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a obsahu odvolania odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a vykonal potrebné dokazovanie, pričom následne dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. V tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, ktoré v takomto prípade nie je potrebné opakovať (§ 387 ods. 2 CSP).

7. Súd prvej inštancie rozhodoval o návrhu otca na zníženie vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu na sumu 75,- Eur mesačne zo stanovenej výšky výživného 150,- Eur mesačne. Súd prvej inštancie postupoval vecne správne, keď zistené rozhodujúce skutočnosti posúdil z hľadiska schopnosti a možnosti oboch rodičov, prihliadol na osobnú starostlivosť matky o maloletého a jeho náklady a odôvodnené potreby s tým, že celkovo posúdil neexistenciu podstatnej zmeny pomerov (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine) v porovnaní so skutočnosťami, ktoré boli rozhodné pre určenie výživného na maloletého v čase posledného rozhodovania o výživnom, a to rozsudkom č. k. 12P/27/2019-28, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20.08.2019. Týmto rozsudkom bola schválená dohoda rodičov o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky a otec mal určené výživné v sume 150,- Eur mesačne. Otec dôvodil zníženie výživného tým, že je nezamestnaný, bol v období od 08.10.2022 do 08.02.2023 vo výkone trestu odňatia slobody, od 14.02.2023 nastúpil ústavnú protialkoholickú liečbu a od 09.02.2023 je evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie a poberá dávku v hmotnej núdzi, zároveň mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k maloletému A., nar. XX.XX.XXXX.

8. Vo vzťahu k predmetnej veci odvolací súd vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že platná právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov k deťom (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine) je založená na rovnakom postavení muža (otca) a ženy (matky).

9. Úlohou súdu pri rozhodovaní o zmene výživného je preto potrebné zistiť, či a v akom smere došlo k zmene pomerov od posledného rozhodovania o výživnom a v prípade kladného zistenia túto zmenu premietnuť do výšky výživného. Pokiaľ ide o výšku výživného vychádzajúc z ust. § 62, § 75 ods. 1 Zákona o rodine súd pri určovaní výživného berie na zreteľ odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. Zmena pomerov na strane rodiča môže spočívať v ich poklese príjmu. Dôležité v tejto súvislosti ale je zistenie dôvodu, pre ktorý na strane výživou povinného rodiča došlo k poklesu príjmu. V konaní bolo nepochybne preukázané pred súdom prvej inštancie, že otec maloletého požiadal o zníženie vyživovacej povinnosti z dôvodu, že bol vo výkone trestu odňatia slobody v období od 08.10.2022 do 08.02.2023, následne nastúpil ústavnú protialkoholickú liečbu a od 09.02.2023 je evidovaný v evidencii uchádzačov a poberá dávku v hmotnej núdzi. Povinnosťou rodičov je, aby venovali všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. Ak sa rodič svojim úmyselným konaním, pre ktoré bol odsúdený k nepodmienečnému trestu odňatia slobody, zbavil objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť, nemožno túto skutočnosť vyhodnotiť na úkor dieťaťa. Opačný výklad § 75 ods. 1 Zákona o rodine by mohlo viesť k absurdným dôsledkom medzi iným k tomu, že povinný rodič by sa svojim úmyselným konaním, následným právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody zbavil (alebo mohol zbaviť svojej vyživovacej povinnosti). Správne preto súd prvej inštancie pri posudzovaní pomerov otca vychádzal aj z potenciality príjmov bez ohľadu na skutočnosť, že otec teda bol vo výkone trestu odňatia slobody s tým, že musel teda absolvovať protialkoholické ústavné liečenie. O tom, že otec maloletého je schopný si nájsť prácu a nemusí byť odkázaný na poberanie dávky v hmotnej núdzi od 09.02.2023, svedčí aj nová skutočnosť, ktorú uviedol v podanom odvolaní, a to, že sa zamestnal na určitú dobu. Podľa názoru aj odvolacieho je v schopnostiach a možnostiach otca maloletého nájsť si prácu a plniť si určenú vyživovaciu povinnosť, naposledy určenú rozhodnutím súdu prvej inštancie vo výške 150,- Eur mesačne. Zároveň odvolací súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že od rozvodu manželstva otec na výživu maloletého prispel asi

sedemkrát v súdom stanovenej výške, aj to nie vždy. Dva roky neprispieva otec vôbec na maloletého, nič mu nekupuje, ani inak sa nepodieľa na jeho výžive. Maloletý je pritom od doby posledného rozhodnutia súdu v rozsahu vyživovacej povinnosti o štyri roky starší, už navštevuje prvý stupeň základnej školy, čím teda došlo k zvýšeniu jeho nákladov nielen na jeho výživu, čiže strava, oblečenie, obuv, hygienické a kozmetické potreby, ale aj poplatky v škole, t. j. stravovanie, maloletý navštevuje plavecký krúžok, golfový krúžok. Vzhľadom teda na princíp potencionálneho príjmu otca, odôvodnené potreby maloletého, odvolací súd dospel k záveru, že od posledného rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, a teda aj o výživnom nebola preukázaná existencia podstatnej zmeny pomerov na strane otca, preto súd prvej inštancie uvedené správne premietol do rozhodnutia o zamietnutí návrhu na zníženie výživného. Z uvedeného teda vyplýva, že na strane otca nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného. Čo sa týka zohľadnenia zmeny pomerov, ktorá nastala u matky, hoci je jej príjem čiastočne vyšší, bolo preukázané, že určitú dobu bola práceneschopná, tzn. že jej pracovné možnosti sú obmedzené aj zo zdravotných dôvodov. Starostlivosť o maloletého spočíva výlučne na matke a otec sa len čiastočne podieľa na nákladoch maloletého plnením si výživného, avšak v nedostatočnom rozsahu.

10. Vo svojom odvolaní otec maloletého neuviedol žiadne dôvody, ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový, a teda aj právny stav, resp. dôvody, s ktorými sa už nevysporiadal súd prvej inštancie. Odvolací súd preto napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za správne a v celom rozsahu ho potvrdil, majúc za to, že stanovené výživné v sume 150,- Eur mesačne na maloleté dieťa, ktoré je povinné prispievať otec, je primerané veku a odôvodneným potrebám maloletého s prihliadnutím na schopnosti a možnosti oboch rodičov.

11. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP s tým, že žiaden z účastníkov nárok na ich náhradu nemá.

12. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).